

WACŁAW POTOCKI

Pan Kurek pannę Maglownicę

WACŁAW POTOCKI

Pan Kurek pannę Maglownicę

Szlachcianka jedna, panny nie miawszy służebnej,
Kmiotkę w lnianą koszulkę ubrawszy ze zgrzebniej¹,
Bierze z sobą w gościnę, ale wprzód napomni,
Żeby jak najprzystojniej wszystko², jak najskromniej
Czyniła, co jej każą, waszmością wszytkim,
I odwykała wiejskim obyczajom brzydkim;
Mianowicie u stołu patrzyła, jeśli ją
Posadzą, jako panny jedzą, jako piją.

¹*zgrzebny* — utkany z lnu lub konopi. [przypis edytorski]

²*wszytko* (starop.) — wszystko. [przypis edytorski]

Milczeć; spyta kto, cicho odpowiedzieć; słu-
chać;

Na łyżkę całą gębą po wiejsku nie dmuchać;

Nie rządzić, nie przestawiać, żeby nie znać na
niej;

Ręce założyć, skoro na nie³ pojźry⁴ pani;

Pokrajawszy, na nożu w gębę kłaść z talerza.

Uczy tańca wielbłąda i wilka pacierza.

Siedzą panie; w niezwykłej stoi czuba⁵ szacie

Przed niemi⁶, aż się hałas jakiś stał w komna-
cie;

Prosi jej gospodyni, nie załując prace⁷,

Żeby zajźrała⁸, kto tam tak barzo⁹ kołace.

A ta z niskim ukłonem: «Jegomość pan Kurek
Stłukł pannę Magłownicę, wleciawszy na mu-
rek».

Śmiejąc się gospodyni: «Daj zdrowie Ichmo-
ściom,

³na nię (starop.) — dziś popr.: na nią. [przypis edytorski]

⁴poźrzeć (starop.; tu forma 3 os, lp: pojźry) — spojrzeć. [przypis edytorski]

⁵czuba (daw.) — dziewczka, właściwie suka. [przypis redakcyjny]

⁶niemi — dziś popr.: nimi. [przypis edytorski]

⁷prace (starop.) — dziś popr.: pracy. [przypis redakcyjny]

⁸zaźrzeć (starop.; tu forma 3 os., lp, r.ż.: zajźrała) — zajrzeć. [przypis edy-
torski]

⁹barzo (starop.) — bardzo. [przypis edytorski]

Wielcem rada w domu swym niebywałym go-
ściom”

(Stąd przypowieść: «Pan Kurek z panną Ma-
glownicą»,

Kiedy się waszmościami pacholek z woźnicą).

A że już skończę bajkę z przypowieścią społu:

Posadzono też czubę z inszymi do stołu.

Był na półmisku kapłon¹⁰ pieczony. Wziąwszy
ta

Kolano, z apetytu zębami go chwyta,

Ciągnie garścią, jako pies przystąpiwszy nogą.

W tym razie pojźry pani twarzą na nią srogą,

A moja czuba ręce, jako jej kazano,

Wskok złoży, zostawiwszy w paszczęce¹¹ kola-
no.

Wszyscy w śmiech, Pani tylko od wstydu nie
zgore.

«Nie wezmęz ja cię, drągu! w gościnę powtó-
re!».

Dano kaszę na koniec¹²; jeść się jej chce sro-

¹⁰kapłon (starop.) — kogut. [przypis edytorski]

¹¹paszczeka (starop.; tu forma Msc, lp, r.ż.: w paszczęce) — szczęka. [przypis edytorski]

¹²Dano kaszę na koniec — kaszą zamykano niegdyś obiad. [przypis redakcyjny]

dze.

Aż owa: «dmąć¹³ haw¹⁴, głosem zawoła, gospo-
dze¹⁵!

Będę ja też!» «Dmij, bodaj rozpukła¹⁶, do by-
dła,

Nie do ludzi, do świni, maszkaro obrzydła!

Prawiem¹⁷ ci się uczciła, od wideł, od gnoju,

W panińskim koczkodana¹⁸, czopa¹⁹, wożąc
stroju.

Niechaj wszystkie ziemianki²⁰ mną się karzą dzi-
sia,

Że pstre cynki²¹ kondysa²² nie przerobią w li-
sa!»

¹³*dąć* (daw.; tu 3 os., lm: dmąć) — dmuchać. [przypis redakcyjny]

¹⁴*haw* (starop.) — tu. [przypis redakcyjny]

¹⁵*gospodza* (starop.; tu W, lp, r.ż.: gospodze) — pani. [przypis redakcyjny]

¹⁶*rozpuknąć się* (starop.; tu 3 os., lp, r.ż.: rozpukła) — rozpękła się. [przypis
redakcyjny]

¹⁷*prawie* — właśnie, dobrze. [przypis redakcyjny]

¹⁸*koczkodan* — małpa, brzydka kobieta. [przypis edytorski]

¹⁹*czop* (daw.) — niezdara, niedołęga. [przypis edytorski]

²⁰*ziemianka* (daw.) — szlachcianka. [przypis redakcyjny]

²¹*pstre cynki* — plamy, cętki. [przypis redakcyjny]

²²*kondys* (starop.) — pies podwórkowy. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony:
<http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/potocki-pan-kurek-panne-maglownice>

Tekst opracowany na podstawie: Waclaw Potocki, Wiersze wybrane, wyd. i oprac. Aleksander Brückner, nakł. Krakowska Spółka Wydawnicza, druk. W.L. Anczyca i Spółki w Krakowie, Kraków [1924].

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Elbląską z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BE. Utwór powstał w ramach "Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 roku" realizowanego za pośrednictwem MSZ w roku 2014. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o "Planie współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r."

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksander Brückner, Aneta Rawska, Katarzyna Dug, Magdalena Świekatoń, Marta Niedziałkowska.

Okładka na podstawie: Berliner Dom Inside Dome - Berlin's neo-Baroque Cathedral, Glyn Lowe Photoworks.@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki WACŁAW POTOCKI, *Pan Kurek panne Maglownice* Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie. 6

Jak możesz pomóc?